

og síðast af ákvörðunum lækna. Þess vegna hafa stjórnvöld freistað þess að koma sér upp sveitum rekstrarfræðinga sem ætlað er að koma böndum á þessi útgjöld.

Það er í sjálfu sér góðra gjalda vert en gallinn er sá að rekstrarfræðingar bera ekki skynbragð á fagleg læknisstörf. Þeir eiga því erfitt með að greina á milli þess sem með réttu telst vera soun og óráðsía og hins sem er nauðsynlegur þáttur í framkvæmd læknisfræðinnar. Þetta eiga hins vegar hæfustu fagmenn lækninga í hverri sérgrein að geta greint auðveldlega og þá ber að ráða í störf yfirlækna. Vandamálið er þekkt úr öðrum geirum samfélagsins. Um árabíl hafa til dæmis staðið deilur um það meðal háskólamanna í hinum vestræna heimi hvort rétt sé að fela stjórnun háskóla fagmönnum, til dæmis heimspekingum svo nærtækt dæmi sé tekið, eða hvort réttara sé að ráða viðskiptafræðinga í rektorsstöðurnar því allt snúist þetta hvort eð er um peninga.

Undirritaður sat í vor fund þar sem fjallað var um mál sem við fyrstu sýn virtist allsendis óskýlt heilbrigðiskerfinu, sem sé fréttastjóramál Ríkisútvarpsins. Þar var þó líka tekist á um það hvort réttast væri að fréttastjórinn væri fagmaður í blaðamennsku eða rekstrarfræðingur.

Einn frummælenda var Þórólfur Þórlindsson prófessor í félagsfræði við Háskóla Íslands. Hann sagði frá því að nú væri víðast hvar í Bandaríkjunum og Evrópu verið að hverfa frá því að ráða viðskiptafræðinga til að stjórna háskólum. Meginröksemdin fyrir því væri nefnilega fallin en hún var sú að viðskiptafræðingar kynnu leiðir til að auka hagkvæmni í rekstri. Það hefði komið í ljós að vegna þess að viðskiptafræðinga skorti akademíska þekkingu á starfi háskóla hefðu þeir brugðist við með því að fjölga ráðgjöfum og millistjórnendum sem geta sagt þeim hvað hinir akademísku starfsmenn væru að gera og haft eftirlit með þeim. Þetta stjórnunarlag reyndist á endanum svo dýrt og svifaseint að það var búið að éta upp allan ávinningshagræðingaraðgerðanna.

Hvert stefnir?

Að áliti margra lækna og yfirlækna er stjórnunarvandi Landspítalans þessarar gerðar. Vonandi bera menn þó gæfu til að tala saman og komast að sameiginlegri niðurstöðu sem allir geta unað við. Sem stendur virðist hins vegar ekki mikið að gerast sem geti leyst þennan rebbihnút.

Eins og áður sagði var undirritað samkomulag í byrjun apríl um það að allir eigi að vera vinir en síðan hefur ekki mikið gerst. Læknaråd hefur þó reynt að ýta vagninum áleiðis, meðal annars með bréfinu frá 22. apríl til setts forstjóra. Hann hefur

raunar vikið fyrir Magnúsi Péturssyni sem kominn er aftur úr námsleyfi. Einhverjar þreifingar áttu sér stað fyrir aðalfund læknaráðs sem haldinn var eftir að blaðið fór í prentun en óljóst hvort eitthvað myndi gerast þar. Ekki voru menn sérlega yfirlýsingaglaðir heldur sögðu málið á viðkvæmu stigi.

Við sjáum hvað setur og munum halda áfram að fylgjast með málinu.

Greining formanns læknaráðs á vanda Landspítala

Í BRÉFI Friðbjörns Sigurðssonar formanns læknaráðs Landspítala til Jóhannesar M. Gunnarssonar setts forstjóra þann 22. apríl síðastliðinn setur formaðurinn fram eftirfarandi greiningu á vanda spítalans. Plássins vegna verðum við því miður að sleppa tillögum hans til úrlausnar en bréfið má nálgast í ársskýrslu Læknaráðs sem lögð var fram á aðalfundi þess 27. maí.

- 1. LSH er sérgreinaskipt sjúkrahús.** Því þurfa allar sérgreinar lækninga að vera vel skilgreindar. Ljóst þarf að vera hver sé í forsvari fyrir viðkomandi sérgrein, og að sá aðili beri starfsheiti sem er aðgreinanlegt frá öðrum stjórnendum lækninga á sjúkrahúsinu. Sérgreinar lækninga þurfa að hafa skilgreinda aðstöðu með skrifstofum lækna og skrifstofustjóra. Stjórnkerfi LSH hefur verið gagnrýnt fyrir of mikla miðstýringu, og þurfa sérgreinar að fá aukið stjórnunarvægi og sjálfstæði. Fagleg og rekstrarleg ábyrgð þarf að fara saman á öllum stigum í lækningum og er því eðlilegt að sérgreinar verði meginrekstrareiningar lækninga á sjúkrahúsinu.
- 2. Hlutverk sviðstjóra er að mörgu leyti óljóst** og skarast að nokkru við störf yfirlækna. Ágreiningur er um hvernig staðið er að vali á sviðstjórum, en sviðstjórar eru nú valdir af forstjóra. Starfsheitið sviðstjóri er ekki nægilega lýsandi fyrir forystumenn lækninga. Eðli málsins samkvæmt verða forystumenn lækninga að vera leiðtogar, en bent hefur verið á að núverandi tilhögum á vali sviðstjóra hamli því.
- 3. Skerpa þarf á hlutverkaskiptingu lækninga og hjúkrunar** í stjórnun sjúkrahússins, en óljós mörk eru milli stjórnunarhlutverks forystumanna lækninga og hjúkrunar, annars vegar sviðstjóra lækninga og hjúkrunar og hins vegar deildarstjóra og yfirlækna. Nauðsynlegt er að fyrir liggja nákvæm skilgreining á hlutverki og ábyrgð viðkomandi stjórnenda. Ástæðulaust er að þessir aðilar séu ávallt kallaðir saman við ákvarðanatöku, því sum mál eru vissulega annaðhvort viðkomandi hjúkrun eða lækningum. Núverandi fyrirkomulag er til þess fallið að hamlar eðlilegri þróun hjúkrunar og lækninga, enda er hér ekki um sömu fræðigreinar að ræða. Samhliða þarf að tryggja að áfram ríki nán samvinna meðal þessara tveggja helstu faggreina sjúkrahússins.
- 4. Landspítalinn er háskólasjúkrahús** og gera þarf sjúkrahúsinu kleift að standa undir því nafni. Nú er komið að endurskoðun samnings LSH og HÍ og verður að nýta það tækifæri til að skilgreina betur en áður hefur verið gert, hlutverk HÍ í stjórnun LSH, þar á meðal stjórnunarhlutverk forstöðumanna fræðasviða læknadeildar á sjúkrahúsinu.
- 5. Í fjölmíðlum að undanförmu og í erindi læknaráðs til ráðherra** hefur komið fram gagnrýni á stjórnsýslu sjúkrahússins. Nefnt hefur verið að **stjórnsýslan sé ekki nægilega gegnsæ** og að sum erindi hafi ekki fengið tilhlýðilega afgreiðslu. Þá skorti á virðingu fyrir faglegum sjónarmiðum. Fjöldi fagaðila leggur á sig gríðarlega vinnu við þjónustu og þróun sjúkrahússins. Háskólasjúkrahús á stærð við LSH rúmar margar skoðanir. Þó svo að einstakir fagaðilar séu ekki alltaf sammála stjórn sjúkrahússins á hverjum tíma merkir það ekki að þeir séu dottnir út úr „líði LSH“ enda er jákvæð gagnrýni nauðsynleg fyrir þróun háskólasjúkrahúss.